nefyto

nefytobulletin

jaargang 25 #02 – juni 2019

Gewasbescherming in politieke discussie

DE BELANGRIJKSTE ACTUELE THEMA'S NADER BELICHT

PAGINA 2

'We moeten de keten goed kennen'

INGRID BECKS, NIEUWE SECRETARIS/DIRECTEUR CTGB

PAGINA 3

Gewasbescherming in politieke discussie

DE BELANGRIJKSTE ACTUELE THEMA'S NADER BELICHT

Op 6 juni 2019 vond in de Tweede Kamer een algemeen overleg plaats over gewasbescherming. Daaraan werd deelgenomen door minister Carola Schouten (LNV), staatssecretaris Stientje van Veldhoven (IenW) en de woordvoerders van een groot aantal Tweede Kamerfracties. De agenda omvatte een breed scala aan onderwerpen. Diverse actuele thema's kwamen regelmatig terug in de discussie. Deze worden in dit artikel nader belicht, deels vanuit het standpunt van Nefyto.

Toekomstvisie gewasbescherming 2030

In het algemeen overleg werd in zijn algemeenheid positief gereageerd op de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, die al eerder door de Tweede Kamer is aanvaard. De visie heeft drie strategische doelen:
(1) plant- en teeltsystemen zijn weerbaar,
(2) natuur en land- en tuinbouw zijn met elkaar verbonden,
(3) nagenoeg geen emissie en nagenoeg zonder residuen.
De verwachtingen ten aanzien van de ambitieuze doelstellingen zijn hooggespannen. Minister Schouten informeert na de zomer de Tweede Kamer over het uitvoeringsprogramma van de Toekomstvisie, waarin ook de tussendoelen worden opgenomen.

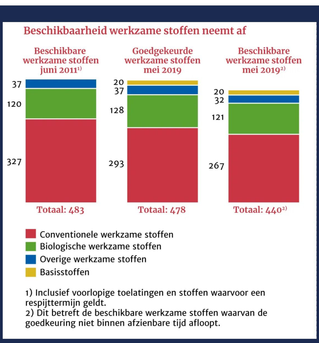

Middelenpakket onder druk

Tijdens het algemeen overleg werd gesteld dat het in stand houden van de toelating van omstreden middelen de sector ervan weerhoudt om alternatieven te ontwikkelen. Het klopt dat een verbod de sector kan dwingen om te zoeken naar bruikbare alternatieve methoden en middelen. Maar die zijn lang niet altijd beschikbaar, of economisch of praktisch niet goed toepasbaar. En zeker niet op korte termijn.
Intussen is het effectief middelenpakket voor telers sterk verschraald. Per saldo verdwijnen er meer middelen dan er bij komen. Dat maakt het voor telers steeds moeilijker om nog rendabel gewassen te telen met voldoende opbrengst en kwaliteit.
Verboden kunnen ook een averechts effect hebben. Het verbod op een selectief werkend middel kan leiden tot gebruik van breedwerkende middelen, die ook de natuurlijke vijanden van de bestreden plaag doden. Waardoor het systeem van biologische bestrijding niet meer werkt en er juist meer gespoten moet worden.

Preventief gebruik

Tijdens het algemeen overleg werd gesteld dat verreweg het grootste deel van het volume gewasbeschermingsmiddelen preventief wordt toegepast, 'zonder dat er iets aan de hand is wat moet worden bestreden'. Dit ligt echter genuanceerder dan hier wordt verondersteld. Bij gewasbescherming is goede landbouwkundige praktijk steeds het uitgangspunt. Bij de preventie van ziekten, plagen en onkruiden staan landbouwkundige maatregelen voorop. De inzet van gewasbeschermingsmiddelen en het moment van toepassing is voor telers een weloverwogen keuze. Bij sommige ziekten en plagen in bepaalde gewassen kunnen telers wachten tot er een zekere mate van schade is bereikt en dan curatief behandelen (schadedrempel). In andere gevallen moeten telers die schade vóór zijn en moeten zij behandelen op het moment dat het risico op schade ontstaat. Er zijn waarschuwingssystemen voor bepaalde ziekten en plagen die aangeven wat het beste moment van behandelen is. Daarnaast zijn er behandelingen die indirect preventief zijn. Bijvoorbeeld, in sommige gewassen worden virussen overgebracht door luizen. Door een bespuiting met minerale olie worden luizen weggehouden bij het gewas en wordt zo virusbesmetting tegengegaan.

Meetapparatuur in het veld, gekoppeld aan een waarschuwingssysteem.

Wetenschap versus wetenschap

Tijdens het algemeen overleg werden diverse kritische uitingen gedaan over de toepassing van wetenschap in het Europese toelatingsbeleid. EFSA speelt hierin een sleutelrol als adviserend orgaan. Zo werd gesteld dat er een gat is tussen de 'EFSA-wetenschap' en de 'echte wetenschap'. Echter, de goedkeuring van een actieve stof is gebaseerd op reproduceerbaar onderzoek (meerdere proeven die tot dezelfde uitkomst leiden). Verder vindt er een peer-review plaats van alle studies in het toelatingsdossier door deskundigen van de toelatingsinstanties van de lidstaten, en zijn de ruwe data van de onderzoeken beschikbaar. De wetenschappelijke onderzoeken die worden betiteld als 'echte wetenschap' zijn doorgaans niet aangetoond reproduceerbaar en ook zijn de ruwe data niet beschikbaar. Beide 'soorten' wetenschap zijn waardevol voor de toelatingsbeoordeling en worden hierin meegenomen.

Omwonenden van landbouwpercelen

Tijdens het algemeen overleg werden meerdere keren zorgen geuit over de risico's voor omwonenden van landbouwpercelen waarop gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast. Intussen hebben meerdere recente onderzoeken, geleid door het RIVM, uitgewezen dat er geen gezondheidsrisico's zijn voor omwonenden. Uit eerder gezondheidsonderzoek bleek dat omwonenden van percelen gemiddeld gezonder zijn dan mensen die elders wonen.
Tijdens een daarop volgend blootstellingsonderzoek zijn er sporen gevonden van gewasbeschermingsmiddelen in woningen. Maar de gevonden concentraties zijn ver beneden de geldende gezondheidsnormen. Er zijn geen grenswaarden overschreden en in de huidige toelatingsmethodiek wordt de blootstelling ook niet onderschat, zo meldt het Kabinet aan de Tweede Kamer. Het Ctgb concludeert dat de blootstellingsberekening met de Europese methodiek (OPEX-model) robuust is. Er is voor het Ctgb dan ook geen reden om in te grijpen in de toegelaten middelen.
Ondanks de geruststellende onderzoeksresultaten neemt Nefyto de zorgen van burgers en politici serieus. Zo ook minister Schouten. Zij voert deze zomer gesprekken met omwonenden, telers en gemeenten over werkbare afspraken met betrekking tot blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Zij zegde toe de Tweede Kamer naderhand hierover te informeren.

Gebruik buiten de landbouw

Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw kwam regelmatig terug in het algemeen overleg. Dat betrof met name professioneel gebruik op sportvelden en particulier gebruik. Voor beide vormen van gebruik loopt sinds enkele jaren een Green Deal.
De Green Deal voor particulier gebruik wordt binnenkort geëvalueerd. De Tweede Kamer wil een verbod. De staatssecretaris heeft een wetsvoorstel toegezegd en zal dit in consultatie brengen. Voor een besluit over formele indiening van het wetsvoorstel wil zij echter de evaluatie afwachten. Eén van de zaken die in de evaluatie wordt bekeken, is ongewenst uitwijkgedrag van consumenten naar huishoudelijke middelen en zelfgemaakte preparaten.
In de Green Deal voor professioneel gebruik buiten de landbouw hebben de deelnemende partijen afgesproken het gebruik van middelen op sportvelden zo ver mogelijk terug te dringen. Staatssecretaris Van Veldhoven wil hiervoor nu een 'nee, tenzij' beleid invoeren. Zij zegde toe hierover een brief te sturen aan de Tweede Kamer.

In 2030 nagenoeg geen emissie in open teelten

INZET OP TECHNOLOGIE BELANGRIJK IN UITVOERINGSPROGRAMMA

Een land- en tuinbouw met nagenoeg geen emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het milieu. Dat is één van de doelstellingen van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Voor de open teelten was al een uitvoeringsprogramma emissiebeperking ontwikkeld, dat integraal in de Toekomstvisie is opgenomen. Op het gebied van emissiereductie is de afgelopen decennia veel bereikt. Maar het is noodzakelijk om volgende stappen te zetten, ook om middelen te behouden. Nieuwe technologie moet daarbij helpen. Het streven naar nagenoeg geen emissie is een doelstelling waar Nefyto volledig achter staat en waar zij zich ook sterk voor inzet.

Vijf verplichtingen

Het uitvoeringsprogramma voor emissiereductie geeft niet alleen invulling aan de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, maar ook aan de afspraken die zijn gemaakt in de Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater, de visies gewasbescherming van het (agrarische) bedrijfsleven en aan de doelstellingen voor waterkwaliteit in de nota 'Gezonde Groei, Duurzame Oogst'.

Om de doelstelling in 2030 gerealiseerd te hebben, worden in de regelgeving zo nodig de volgende vijf verplichtingen opgenomen:
- Per 1 januari 2024 mag het vullen van spuitmachines alleen nog plaatsvinden via een gesloten vulsysteem.
- Per 1 januari 2027 gelden er randvoorwaarden voor een nagenoeg gesloten erf en gebouwen voor de emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater.
- Per 1 januari 2027 mag het uitwendig reinigen van spuitmachines op het erf alleen nog plaatsvinden op wasplaatsen.
- Per 1 januari 2027 gelden er randvoorwaarden voor het inwendig reinigen van spuitmachines.
- Per 1 januari 2030 gelden er randvoorwaarden voor de beste beschikbare technieken voor het verminderen van de drift met tenminste 95 procent.

De verwachting is dat technologische ontwikkelingen het mogelijk gaan maken om aan de genoemde verplichtingen te voldoen. Verder wordt er een systematiek van monitoring ontwikkeld om de voortgang te bewaken.

Gesloten vulsysteem

Per 1 januari 2024 mag het vullen van spuitmachines alleen nog plaatsvinden via een gesloten vulsysteem. Dit is een systeem waarbij een middel vanuit de verpakking rechtstreeks in de spuitmachine wordt gegoten, waardoor de toepasser en de omgeving niet worden blootgesteld aan het middel.
Er zijn al enkele gesloten vulsystemen ontwikkeld. Om uniformiteit te bewerkstelligen, ontwikkelt de Internationale Organisatie voor Standaardisatie (ISO) geharmoniseerde specificaties voor een dergelijk vulsysteem. Op basis hiervan kunnen machinefabrikanten dergelijke systemen gaan ontwikkelen en deze integreren in spuitmachines. Overigens kunnen met een gesloten vulsysteem lege verpakkingen ook meteen worden schoongespoeld.
De afbeelding laat een voorbeeld van een gesloten vulsysteem zien.

Tegengaan erfemissie: begin al gemaakt

Voorkomen van emissie vanaf het erf krijgt al geruime tijd aandacht. Diverse projecten, waar ook Nefyto bij betrokken is, stimuleren de bewustwording bij boeren en tuinders. Deze kunnen op erfemissiescan.nl een vragenlijst invullen en daarmee eenvoudig het risico op emissie van gewasbeschermingsmiddelen vanaf hun erf in kaart brengen. Hier hebben inmiddels veel bedrijven gebruik van gemaakt.
Een ander voorbeeld van een lopend, succesvol project is 'Schoon erf, schone sloot'. Doel van dit project is om in de periode 2016-2020 bij 450 bloembollentelers in Nederland de erfemissie van gewasbeschermingsmiddelen met tenminste 80 procent terug te dringen. De resultaten van pilots met groepen telers geven voldoende vertrouwen om het project verder uit te rollen over heel Nederland.

Tegengaan erfemissie: volgende stap

Diverse verplichtingen, die mogelijk regelgeving worden, gaan het voorkomen van erfemissie een extra stimulans geven. Erf en gebouwen moeten een gesloten systeem vormen, het uitwendig reinigen van spuitmachines op het erf mag alleen nog plaatsvinden op wasplaatsen en er gaan regels gelden voor het inwendig reinigen van spuitmachines.
Sinds 1 januari 2018 is de Maatlat Schoon Erf van kracht. Hoofddoel is om agrarische ondernemers te stimuleren om investeringen te doen die emissies voorkomen. Dat betreft dan emissies uit mest, urine, compost, reinigingsmiddelen, veevoer en gewasbescherming. Met de Maatlat Schoon Erf kunnen agrariërs zich laten certificeren en kan de overheid het emissieloze erf fiscaal ondersteunen.
Verder wordt er een systematiek ontworpen voor zuivering van afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen afkomstig van het erf en de gebouwen. Deze systematiek is vergelijkbaar met die voor de zuiveringsinstallaties van de glastuinbouw. Voor de zuivering geldt dan een (nog vast te stellen) minimum rendement.

Voorkomen emissie vanaf percelen

Naast de reeds bestaande erfemissiescan (zie hiervoor) is er een perceelsemissiescan in ontwikkeling, die ook via de Toolbox Water beschikbaar komt. Ook dit betreft een vragenlijst die agrariërs online kunnen invullen. Het gaat hierbij om het in beeld krijgen van de risico's op afspoeling van hemelwater vanaf het perceel, dat gewasbeschermingsmiddelen kan bevatten.
Factoren die van invloed zijn op de mate van afspoeling zijn onder meer infiltratiecapaciteit en waterbergend vermogen van de bodem (zijn afhankelijk van structuur, opbouw en organische stof gehalte van de bodem), bodemverdichting en het risico op plasvorming.
Met grondbewerkingstechniek kan worden bewerkstelligd dat er geen hemelwater over het perceel stroomt. Tot nu toe bestaat die techniek alleen voor de ruggenteelt, waarbij er drempels worden gemaakt tussen de ruggen. Voor de niet-ruggenteelt is een machine in ontwikkeling die bij de zaaibedbereiding een wafelstructuur aanbrengt, die afstroming tegengaat.
Het invullen van de perceelsemissiescan geeft agrariërs hierin inzicht en het biedt handvatten om de risico's op afspoeling te verkleinen. Verder wordt er een maatlat perceelsemissie ontwikkeld, zoals die ook voor erfemissie bestaat.

Driftreductie naar volgend niveau

Een bron van emissie naar het oppervlaktewater is drift. Op het gebied van driftreductie is al veel bereikt, dankzij onder meer het gebruik van driftarme doppen, teeltvrije zones en nieuwe spuittechnieken. Het doel is om in 2030 een driftreductie van 95 procent te hebben gerealiseerd.
Er wordt een systematiek ontwikkeld om te komen tot de beste beschikbare technieken en maatregelen voor het verminderen van drift. Inmiddels is er nieuwe regelgeving ten aanzien van het gebruik van driftarme doppen, al dan niet in combinatie met een drukregistratiesysteem op de spuitmachine.

Er wordt een systematiek van monitoring ontwikkeld om de voortgang te bewaken

Nefyto Visie en Ambitie

Toekomstvisie 2030 en Nefyto Visie

Dit voorjaar werd de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030 vastgesteld. Al eerder presenteerde Nefyto haar Visie en Ambitie. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de beide visies?

Duurzaam en helder naar de toekomst. Dat is de visie en ambitie van Nefyto. De vier pijlers van de ambitie zijn Vernieuwend, Verantwoord, Verbindend en Verhelderend.
Een verschil tussen de Toekomstvisie en de Nefyto Visie is dat de Toekomstvisie zich richt op plantgezondheid in zijn algemeenheid en de Nefyto Visie zich vooral richt op gewasbescherming.
Beide visies nemen de maatschappelijke en politieke zorgen serieus, die ondanks het strenge toelatingsbeleid bestaan. In haar visie pleit Nefyto ervoor om veiligheid steeds te boordelen op een wetenschappelijke basis. De Toekomstvisie gaat ook uit van een wetenschappelijke basis, maar vindt dat er een aanvullende inspanning nodig is om burgers gerust te stellen.
Beide visies streven naar een rendabele en kwalitatief hoogwaardige land- en tuinbouw. Om dit realiseren is het effectief kunnen beheersen van ziekten en plagen noodzakelijk en daarmee een effectief middelen- en maatregelenpakket. Het streven naar verdere verduurzaming van de land- en tuinbouw is in beide visies sterk aanwezig.

Vernieuwend

De gewasbeschermingsbedrijven zijn een innoverende bedrijfstak. De inzet richt zich niet alleen op de ontwikkeling van nieuwe middelen, maar ook op het teeltsysteem als geheel. De gewasbeschermingsbedrijven leveren kennis, producten en technologieën voor weerbare planten en een gezonde bodem. Hier zit een sterke overeenkomst met de Toekomstvisie, die weerbare plant- en teeltsystemen als basis heeft.
Optimaal gebruik maken van de nieuwste technologieën, bijvoorbeeld precisielandbouw, is ook iets wat beide visies delen.

Verantwoord

De Toekomstvisie richt zich sterker dan de Nefyto Visie op de verbinding van natuur en land- en tuinbouw (waarmee een link wordt gelegd met het streven naar natuurinclusieve landbouw, bepleit door minister Schouten). Natuur en milieu nemen in de Nefyto Visie wel een belangrijke plaats in: gewasbescherming moet op zo'n manier plaatsvinden dat natuur en milieu zo weinig mogelijk belast worden. Behoud van biodiversiteit en bescherming van het oppervlaktewater worden door Nefyto specifiek genoemd. Het streven van de Toekomstvisie naar een nagenoeg nul-emissie komt sterk overeen met de doelstelling van Nefyto. Daarnaast streeft de Toekomstvisie ook naar nagenoeg geen residuen. Nefyto steunt het streven, maar is tegelijk van mening dat de veiligheid van de consument gegarandeerd is met de geldende residunormen.

Verbindend

In de plantaardige keten willen de gewasbeschermingsbedrijven een actieve, vertrouwde en zichtbare partner zijn voor overleg en dialoog. Dit element van verbinding komt in de Toekomstvisie minder sterk tot uiting. Zij het wel dat de Toekomstvisie tot stand is gekomen door het bijeenbrengen van de visies van meerdere betrokken partijen, waaronder Nefyto. Dat maakt de Toekomstvisie verbindend.

Verhelderend

De gewasbeschermingsbedrijven hebben oog voor wat er in de wereld leeft en staan open voor iedereen die in gesprek wil. Wetenschappelijke kennis en feiten zijn voor de gewasbeschermingsbedrijven het uitgangspunt. Tegelijk is er het besef dat gewasbeschermingsmiddelen emoties oproepen. Daar hebben Nefyto en de aangesloten bedrijven begrip voor en zij nemen dit serieus. Daarom vindt Nefyto communicatie met stakeholders en samenleving belangrijk. Dit komt tot uiting in de pijler Verhelderend in de Nefyto Visie en Ambitie. In de Toekomstvisie komt communicatie nauwelijks terug. Wel worden de zorgen van burgers en politici genoemd en wordt gepleit voor een inspanning om die zorgen weg te nemen. En dat pleit wellicht inherent voor communicatie met de samenleving.

Het streven naar verdere verduurzaming van de land- en tuinbouw is in beide visies sterk aanwezig

TOOLBOX EMISSIEBEPERKING – TOOLBOXTEAM

De **Toolbox Emissiebeperking** bevat een scala aan instrumenten om emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen. Denk aan informatiekaarten, **erfemissiescan**, emissiereductieplannen voor diverse gewasbeschermingsmiddelen en een Loket Erfemissie Gewasbescherming.
Op bijgaande foto een groot deel van de mensen achter de toolbox, genaamd het Toolboxteam. Bovenste rij vlnr: Marian van Dongen (Waterschap Hunze en Aa's), Rien Klippel (UvW, Waterschap Scheldestromen), Michel Jansen (Bayer), Kyra Broeders (Nefyto), Edward van der Linden (Syngenta), Johan Buis (Agrodis, CropSolutions) en Maurice Steinbusch (Cumela). Onderste rij vlnr: Klaas Jilderda (Nefyto, BASF), Henk Langeler (Waterschap Vechtstromen), Yvonne Gooijer (CLM) en Peter Knippels (KAVB). Op de foto ontbreken: Annemarie Breukers (LTO), Johan Elshof (ZLTO) en Joris Roskam (Bayer).

TUSSENEVALUATIE NOTA GEZONDE GROEI, DUURZAME OOGST

Op 21 juni 2019 presenteerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) de tussenevaluatie van de Nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst. De conclusie is dat er de afgelopen vijf jaar op veel terreinen winst is geboekt. De waterkwaliteit verbetert en op voedsel worden minder resten van gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen. Nefyto is tevreden over deze conclusie. De inspanningen van telers, adviseurs, afnemers én industrie leiden dus tot resultaat. Daarnaast trekt Nefyto uit het PBL-onderzoek de conclusie dat, zolang alternatieven ontbreken, gewasbeschermingsmiddelen nog steeds dringend nodig zijn voor een gezonde, veilige productie van agrarische producten van goede kwaliteit.

INZAMELEN VAN VERPAKKINGEN EN RESTANTEN MIDDELEN GEWASBESCHERMING

De Stichting Opruiming Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL) bevordert het opruimen van verpakkingen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen. De STORL is voortgekomen uit afspraken tussen overheid en bedrijfsleven. Gemeenten krijgen van de STORL een vergoeding als ze hun milieustraat of KCA-depot openstellen. Sinds enkele jaren biedt STORL ook een tegemoetkoming voor de kosten van inzamelingsacties. Via deze inzamelingsprojecten worden steeds meer resten van gewasbeschermingsmiddelen opgehaald en verwerkt. Een werkgroep van Nefyto onderzoekt momenteel of een nieuwe, structurele, landelijk dekkende aanpak voor het inzamelen haalbaar is.

KRINGLOOPLANDBOUW EN SELECTIEVE MIDDELEN

De KNPV-Voorjaarsbijeenkomst van medio mei stond in het teken van Kringlooplandbouw ('Kansen en zorgen'). Tijdens de bijeenkomst hield Guido Sterk van IPM Impact een krachtig pleidooi voor de implementatie van geïntegreerde bestrijding gebaseerd op het gebruik van selectieve middelen. Hij gaf aan dat selectieve middelen sterk bijdragen aan 'een superieure gewasbescherming, een zeer sterke toename van de biodiversiteit (zowel in als boven de grond) en bijgevolg tot de doelen gesteld voor kringlooplandbouw'. Jürgen Köhl (WUR) liet zien dat gewasresten (foto) de bron kunnen zijn van (nieuwe) problemen met plantenziekten en -plagen en pleitte voor 'gewasrestmanagement' bij het sluiten van kringlopen.

C O L O F O N

NEFYTO BULLETIN 2 –– JUNI 2019 –– JAARGANG 25

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE

Adres Nefyto, Hogeweg 16 –– Postbus 80523, 2508 GM Den Haag –– **Telefoon** (070) 750 31 00 –– **Mail** nefyto@nefyto.nl –– **Website** www.nefyto.nl –– **Twitter** @nefytoNL

TEKST EN REALISATIE

Fred Meijer tekst & redactie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT

Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen

FOTOGRAFIE

Maritza van Assen, Ctgb, Fred Meijer, Rijksoverheid, STORL

VERSPREIDING

Controlled circulation / ISSN 1382-3833 –– Afmelden voor het Nefyto Bulletin kan per e-mail: nefyto@nefyto.nl of telefonisch: (070) 750 31 51 –– Het Nefyto Bulletin wordt zowel in een gedrukte versie als digitaal verspreid. U kunt zich kosteloos op beide of één van beide uitgaven abonneren. Aan- en afmelden hiervoor kan via dit aanmeldformulier.

INGRID BECKS, NIEUWE SECRETARIS / DIRECTEUR CTGB:

'We moeten de keten goed kennen'

Per 1 juli 2019 is Ingrid Becks secretaris/directeur van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Zij volgt Luuk van Duijn op, die terugtreedt in verband met het naderen van de pensioengerechtigde leeftijd. In dit interview vertelt Ingrid Becks welke koers zij wil gaan varen. Belangrijke thema's zijn communicatie, transparantie en voortrekker zijn in de uitvoering van het Europese toelatingsbeleid.

'Alle geledingen van Ctgb kunnen zien'

Ingrid Becks studeerde biologische gezondheidskunde aan de universiteit van Maastricht en promoveerde in de humane toxicologie (voeding en kanker). Na haar promotie trad ze in dienst bij Numico Research. Daar beoordeelde ze voedingssupplementen (met onder meer plantenextracten) op veiligheid.
In 2003 maakte ze de overstap naar het Ctgb. Daar heeft ze geruime tijd actieve stoffen en middelen beoordeeld op risico voor de toepasser en de volksgezondheid. Vanaf 2011 heeft ze diverse managementfuncties bekleed. Tevens was ze vanaf 2015 plaatsvervangend secretaris/directeur. "Door die laatste functie heb ik een goed beeld van waar ik nu aan begin. En ik heb in mijn werk alle geledingen van het Ctgb kunnen zien."

'Huidige strategie en koers doorzetten'

"Het is bijna een ongeschreven wet dat een nieuwe directeur een nieuwe koers kiest", zegt Ingrid Becks. "Dat is in mijn geval niet zo. Ik maak al geruime tijd deel uit van het management van het Ctgb en heb al die tijd dus bijgedragen aan de huidige strategie en koers. Die ga ik als nieuwe secretaris/directeur doorzetten."
En feite is zes jaar geleden, met de komst van haar voorganger Luuk van Duijn en collegevoorzitter Johan de Leeuw, al een koerswijziging ingezet. "Dat heeft onze organisatie goed gedaan. Het Ctgb is professioneler geworden. In die zin dat we onze processen en de communicatie met de toelatingsaanvragers hebben verbeterd. Ook hebben we meer contact gezocht met onze omgeving. Want om onze rol in de keten goed te kunnen vervullen, moeten we die keten goed kennen. Daarom zijn we meer in gesprek gegaan met onze stakeholders, waaronder EFSA en de NGO's. Maar ook met telers. Zo hebben we vorig jaar een speeddate met telers georganiseerd, die zeer informatief bleek en die voor herhaling vatbaar is. Ook zoeken we contact met burgers, onder meer met organisaties van omwonenden."
Ingrid Becks benadrukt dat ze communicatie belangrijk vindt. "En het kan nog beter, zowel intern als extern. Daar gaan we nu een volgende stap in zetten. Zo willen we dat aanvragers beter en gemakkelijker een beeld krijgen van de status van hun aanvraag. Overigens weten we dat wij als Ctgb op het vlak van communicatie het beter doen dan de meeste andere lidstaten. Maar onze ambities daarin zijn hoog."

Voortrekker in Europese harmonisatie

"Als Ctgb hebben we de afgelopen jaren veel ingezet op onze rol binnen Europa. Dat blijven we doen", stelt Ingrid Becks. "We willen de harmonisatie bevorderen en willen daarin een actieve rol spelen. Als Ctgb zijn we daar voortrekker in, juist ook in het samen doen. We gaan regelmatig in overleg met ESFA en de Europese Commissie, en we bezoeken de collega-organisaties in andere lidstaten."
Ook heeft het Ctgb een directeurenoverleg in de Centrale Zone geïnitieerd. "Dat blijkt te werken, want de lijnen zijn nu korter en gemakkelijker. We merken ook dat onze collega-organisaties steeds meer open staan voor overleg, mede door onze inspanningen hiervoor."
Op initiatief van het Ctgb, in samenwerking met een aantal andere lidstaten, heeft EFSA procesaanpassingen gedaan in de stofbeoordelingen. "Dat gaat om meerdere procesaanpassingen. Die hebben ertoe geleid dat de EFSA-conclusie nu een betere weerspiegeling is van de gevoerde discussies in Europa. En dat er richting SCoPAFF duiding wordt gegeven aan de zogeheten data gaps (meer of minder impact). Met dit soort acties geven we de Europese harmonisatie steeds weer een zetje."

Wettelijke termijnen halen

De wettelijke termijnen voor de goedkeuring van actieve stoffen en de toelating van middelen worden nog steeds niet gehaald. "Voor ons als Ctgb is het gaan halen van die termijnen een belangrijk doel", zegt Ingrid Becks. "We beseffen terdege dat een zo kort mogelijke time-to-market voor de aanvragers cruciaal is."
Het probleem van het niet halen van wettelijke termijnen speelt al lang. Zijn ze eigenlijk wel haalbaar? "Voor een aantal aanvraagtypes wel", is de overtuiging van Ingrid Becks. "Maar voor herregistraties niet. Verordening 1107/2009 gaat er vanuit dat er voor een herregistratie alleen nieuwe studies worden beoordeeld en nieuwe guidances worden toegepast. EFSA echter vindt dat alles opnieuw moet worden gedaan, waardoor meer tijd nodig is. Dit is een aandachtpunt voor de REFIT, waarin de Europese regelgeving opnieuw wordt bekeken."

Wetenschap versus emotie

Het toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen staat onder groeiende politieke en maatschappelijke belangstelling. De beoordeling door het Ctgb is gebaseerd op wetenschap. Maar de emotie van politiek en burger vindt een steeds bredere weerklank. "Daarom zoeken wij als Ctgb actief de burgers op en gaan met hen het gesprek aan. Bijvoorbeeld met organisaties van omwonenden van landbouwpercelen. Daarbij leggen we uit hoe wij te werk gaan en waarom."
Discussies waarin wetenschap en emotie elkaar ontmoeten, blijven lastig. "Daar hebben we vorig jaar dan ook een jubileumsymposium aan gewijd, getiteld 'Tussen brein en onderbuik'. De algemene conclusie was dat je de 'alarmisten' niet met wetenschappelijke argumenten op andere gedachten kunt brengen. Het heeft meer effect om je te richten op de groep twijfelaars."
Ingrid Becks vervolgt: "We zien dat de politiek zich steeds meer in detail bemoeit met het toelatingsbeleid en de uitvoering daarvan. Ik ben benieuwd hoe dit zich de komende jaren verder ontwikkelt."

Transparantie en openbaarmaking

Eén van het aandachtspunten van het Ctgb is transparantie. "Wij vinden transparantie belangrijk", zegt Ingrid Becks.
"Openbaarmaking van dossiers hoort daar bij. De samenleving verlangt dat ook van ons. Daarom publiceren wij al geruime tijd al onze besluiten en onderbouwingen op onze website. Wat betreft openbaarmaking loopt er op dit moment een fors aantal bezwaar- en beroepzaken. Inmiddels hebben uitspraken van het Europese Hof en de Nederlandse rechter ertoe geleid dat wij het eerste besluit over openbaarmaking van studies hebben genomen."
In 2021 wordt de update van de General Food Law van kracht en dat heeft grote gevolgen voor het openbaar maken van aanvraagdossiers voor zowel stof als middel.

Rol in toekomstvisie landbouw

Onlangs is de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 vastgesteld. Deze staat weer in relatie tot de landbouwvisie van minister Schouten, waarin kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw een centrale plaats hebben.
"Onze rol als Ctgb bij het realiseren van de hierin gestelde ambities is bescheiden", aldus Ingrid Becks. "Dat komt mede door het feit dat wij ons werk binnen de wettelijke kaders moeten doen. Wat we bijvoorbeeld kunnen doen, is nadenken over hoe we experimenteerruimte kunnen geven, bijvoorbeeld door middel van proefontheffingen. En hoe we het goedkeuringsproces van laag-risico stoffen kunnen versnellen. Het gesprek in Europa hierover willen we op gang brengen. Van groot belang is dat er een goede regie komt op het uitvoeringsprogramma."

'Als Ctgb hebben we de afgelopen jaren veel ingezet op onze rol binnen Europa. Dat blijven we doen'

Over het Ctgb

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) is gevestigd in Ede. Het beoordeelt of gewasbeschermingsmiddelen en biociden veilig zijn voor mens, dier en milieu voordat ze worden verkocht. Het Ctgb is een tariefgestuurd Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO). Het werkt in opdracht van de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Infrastructuur en Waterstaat. Het secretariaat van het Ctgb beoordeelt een aanvraag en stelt een conceptbesluit op. Het college controleert dit op juistheid en neemt dan een besluit om een middel wel of niet toe te laten. Ingrid Becks is directeur van het secretariaat. Daarnaast is zij secretaris van het college, waarvan Johan de Leeuw voorzitter is. In 2018 bestond het College 25 jaar.